EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 4.9.2024
COM(2024) 388 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

over de algehele uitvoering van de in de lidstaten (in 2022) verrichte officiële controles om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen

{SWD(2024) 208 final}

Inhoud

Samenvatting 4
Inleiding 5

Deel 1
Officiële controles door de EU-lidstaten in 2022 8

1.1
Algemeen overzicht 9

1.2
Jaarverslagen van de EU-lidstaten 14

1.3
Organisatie en prestaties van officiële-controlesystemen 15

1.4
Maatregelen voor een effectieve uitvoering van het MNCP 17

1.4.1
Genomen maatregelen om de naleving door ondernemingen te waarborgen 18

1.4.2
Handhaving door nationale autoriteiten 19

1.4.3
Genomen maatregelen ter waarborging van de doeltreffendheid van officiële-controlesystemen 22

Deel 2
Controles van de Commissie in de EU-lidstaten in 2022 24

2.1
Audits en controles 25

2.2
Aanbevelingen 27

2.3
Belangrijke punten uit de controles van de Commissie in 2022 28

2.4
Stelselmatige follow-up van aanbevelingen uit audits 32

2.4.1
Algemene follow-upaudits 33

2.4.2
Handhaving 34
Conclusies 35

Afwijzing van aansprakelijkheid

De Europese Commissie biedt dit verslag aan overeenkomstig artikel 114 van Verordening (EU) 2017/625[1]. Dit verslag heeft tot doel de openbare beschikbaarheid te verbeteren van informatie over officiële controles die door de EU-lidstaten worden uitgevoerd (en de controles van de Commissie daarop) op het gebied van de veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn, de biologische landbouw en kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen.

Alleen het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd om het EU-recht uit te leggen.

Wij streven ernaar deze informatie actueel en correct te houden. Als ons fouten worden gemeld, zetten wij die zo snel mogelijk recht.

Het voor dit verslag gebruikte materiaal:

- is informatie van algemene aard en is niet bedoeld voor de specifieke gevallen van individuele personen of entiteiten;
- is niet noodzakelijkerwijs uitgebreid, volledig, correct of actueel; en
- wordt gedeeltelijk aangeleverd door de nationale autoriteiten in de EU-lidstaten, waarover de Commissie geen zeggenschap heeft en waarvoor de Commissie geen verantwoordelijkheid kan aanvaarden.

Sommige gegevens of bepaalde informatie in dit verslag kunnen zijn aangemaakt of opgeslagen in bestanden of formaten die niet foutloos zijn.

[1] Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen.

Samenvatting

Dit verslag heeft betrekking op de algehele uitvoering van officiële controles door de EU-lidstaten in 2022 en op de controlewerkzaamheden van de Commissie in dat jaar. Deze controles zijn bedoeld om een hoog niveau van gezondheidsbescherming en vertrouwen in de voedselketen van boer tot bord te waarborgen. Zij zijn een belangrijk middel om te verifiëren of ondernemingen aan hun wettelijke vereisten voldoen, zodat consumenten in de EU erop kunnen vertrouwen dat het voedsel dat zij eten veilig is. Zij zijn ook cruciaal voor de soepele en veilige handel in levensmiddelen, dieren en planten, zowel binnen de EU als met derde landen.

De nationale autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van officiële controles. Als ondernemingen in de voedselketen zich niet aan de toepasselijke wetgeving houden, moeten de autoriteiten de voorschriften handhaven en waarborgen dat ondernemingen aan hun verplichtingen voldoen.

In 2022 vielen 16,4 miljoen ondernemingen onder de officiële controles en voerden nationale autoriteiten rond 5 miljoen officiële controles op deze entiteiten uit. Bij deze controles werden circa 1,2 miljoen gevallen van niet-naleving geconstateerd, waarvoor iets meer dan 475 000 administratieve sancties werden opgelegd en 12 000 gerechtelijke procedures werden ingesteld.

De Commissie verifieert de wijze waarop de EU-lidstaten de officiële controles en de handhavingsactiviteiten uitvoeren.

Over het geheel bezien blijkt uit de controles van de Commissie dat nationale autoriteiten beschikken over de benodigde systemen om te monitoren en te waarborgen dat ondernemingen de EU-voorschriften naleven, en om bij niet-naleving te kunnen optreden. In sommige EU-lidstaten heeft de Commissie tekortkomingen in officiële-controlesystemen vastgesteld, wat erop wijst dat er ruimte voor verbetering is. In die gevallen doet de Commissie aanbevelingen aan de nationale autoriteiten.

De Commissie geeft altijd een vervolg aan die aanbevelingen en zet indien nodig andere handhavingsinstrumenten in. Daarnaast ondersteunt de Commissie de EU-lidstaten door het aanbieden van technische ondersteuning en opleidingen via het initiatief “Betere opleiding voor veiliger voedsel” en technische bijeenkomsten van netwerken van deskundigen.

Sinds 2020 hebben de nationale autoriteiten de resultaten van hun controles in een geharmoniseerd elektronisch formaat gerapporteerd. Maar nog niet alle EU-lidstaten hebben al hun gegevens in het vereiste formaat kunnen aanleveren.

Inleiding

De EU streeft naar een hoog niveau van bescherming van en vertrouwen in de veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, de dier- en plantgezondheid, het dierenwelzijn, de biologische landbouw en geografische oorsprongsregelingen (beschermde oorsprongsbenaming (BOB), beschermde geografische aanduiding (BGA) en gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS)). De inwoners van de EU verwachten terecht hoge normen op al deze gebieden.

De EU beschikt over een uitgebreid rechtskader om ervoor te zorgen dat controles in de gehele voedselketen, van boer tot bord, consistent zijn en op passende wijze worden gemonitord, waarbij tegelijkertijd ook een effectieve eengemaakte markt en de handel met derde landen worden gewaarborgd. Voor dit verslag is in de verwijzingen naar de EU-lidstaten en in de statistische gegevens voor Noord-Ierland het Verenigd Koninkrijk opgenomen([2]).

Een van de pijlers van het geïntegreerde EU-beleid voor voedselveiligheid van boer tot bord is de regel dat elke EU-lidstaat over een doeltreffend officiële-controlesysteem op basis van de verordening officiële controles([3]) moet beschikken. Hiermee moet de naleving van de EU-normen door ondernemingen in de gehele levensmiddelen- en diervoederketen worden geverifieerd en, indien nodig, worden gehandhaafd. De EU-lidstaten moeten meerjarige nationale controleplannen (MNCP's) opstellen voor alle gebieden waarop de landbouw- en levensmiddelenwetgeving van de EU van toepassing is.

([2]) Overeenkomstig het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name artikel 5, lid 4, van het Windsor-kader (zie Gezamenlijke Verklaring nr. 1/2023 van de Unie en het Verenigd Koninkrijk in het bij het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ingestelde Gemengd Comité van 24 maart 2023, PB L 102 van 17.4.2023, blz. 87) juncto bijlage 2 bij dat kader.

([3]) Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen.

De Commissie speelt een belangrijke rol in het algehele controlekader op EU-niveau[4] en verricht controles, waaronder audits, in EU-lidstaten om te verifiëren of de nationale autoriteiten aan hun verplichtingen voldoen.

De EU-lidstaten moeten jaarlijks bij de Commissie een verslag indienen[5] over de uitvoering van hun officiële controles overeenkomstig hun MNCP.

De Commissie stelt een verslag op[6] over de uitvoering van officiële controles in de EU-lidstaten, rekening houdend met:

- de door de nationale autoriteiten ingediende jaarverslagen over hun controleactiviteiten; en
- de resultaten van de controles die de Commissie in de EU-lidstaten heeft verricht.

Dit verslag betreft het jaar 2022. Het bestaat uit een evaluatie van:

- de jaarverslagen van de EU-lidstaten over 2022;
- de controles die de Commissie in 2022 in de EU-lidstaten heeft verricht; en
- de vervolg- en handhavingsactiviteiten van de Commissie en de aan nationale autoriteiten verleende ondersteuning.

In het verslag is ook een samenvatting opgenomen van de gegevens die de nationale autoriteiten voor 2022 hebben aangeleverd. Met behulp van deze gegevens kunnen na verloop van tijd trends in de controles en de gevallen van niet-naleving worden vastgesteld.

De grafieken waarin de nationale officiële controles worden getoond, zijn gebaseerd op de samengevoegde gegevens van de EU-lidstaten voor 2022.

Aangezien de rapportagevereisten sinds 2020 zijn gewijzigd, konden niet alle EU-lidstaten alle gegevens voor 2022 zo gedetailleerd als nodig aanleveren. Dit beperkt de vergelijkbaarheid van de grafieken omdat sommige EU-lidstaten mogelijk gecombineerde gegevens hebben aangeleverd die niet zijn uitgesplitst in de vereiste subcategorieën.

(4) Artikel 116 van Verordening (EU) 2017/625.

(5) Artikel 113, lid 1, van Verordening (EU) 2017/625.

(6) Artikel 114 van Verordening (EU) 2017/625.

Het verslag gaat vergezeld van een werkdocument van de diensten van de Commissie([7]) met nadere gegevens over de controles en audits die door de nationale autoriteiten en de Commissie zijn uitgevoerd in de sectoren van de voedselketen die onder de verordening officiële controles vallen.

([7]) Werkdocument van de diensten van de Commissie (SWD(2024) 208 final) bij Verslag van de Commissie over de algehele uitvoering van de in de EU-lidstaten (in 2022) verrichte officiële controles om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen.

Deel 1

Officiële controles door de EU-lidstaten in 2022

1.1
Algemeen overzicht

De productie en distributie van levensmiddelen van boer tot bord vindt plaats in verschillende ketens die een breed scala aan bedrijfstakken en zakelijke activiteiten bestrijken([8]).

Tabel 1 biedt een overzicht van de resultaten van de officiële controles die in 2022 in de EU-lidstaten zijn uitgevoerd.

Tabel 1: Officiële controles in 2022 — in cijfers

Alle ondernemingen in de voedselketen	Verrichte officiële controles	Geconstateerde gevallen van niet-naleving	Opgelegde administratieve sancties	Ingestelde gerechtelijke procedures
16 414 273	**5 010 943**	**1 205 443**	**476 160**	**12 182**

([8]) Zie Eurostat – key figures of the European food chain – 2022 (Kerncijfers van de Europese voedselketen — 2022) voor een selectie van gegevens voor de sectoren landbouw en visserij in de EU, en voor de keten van boer tot bord in bredere zin.

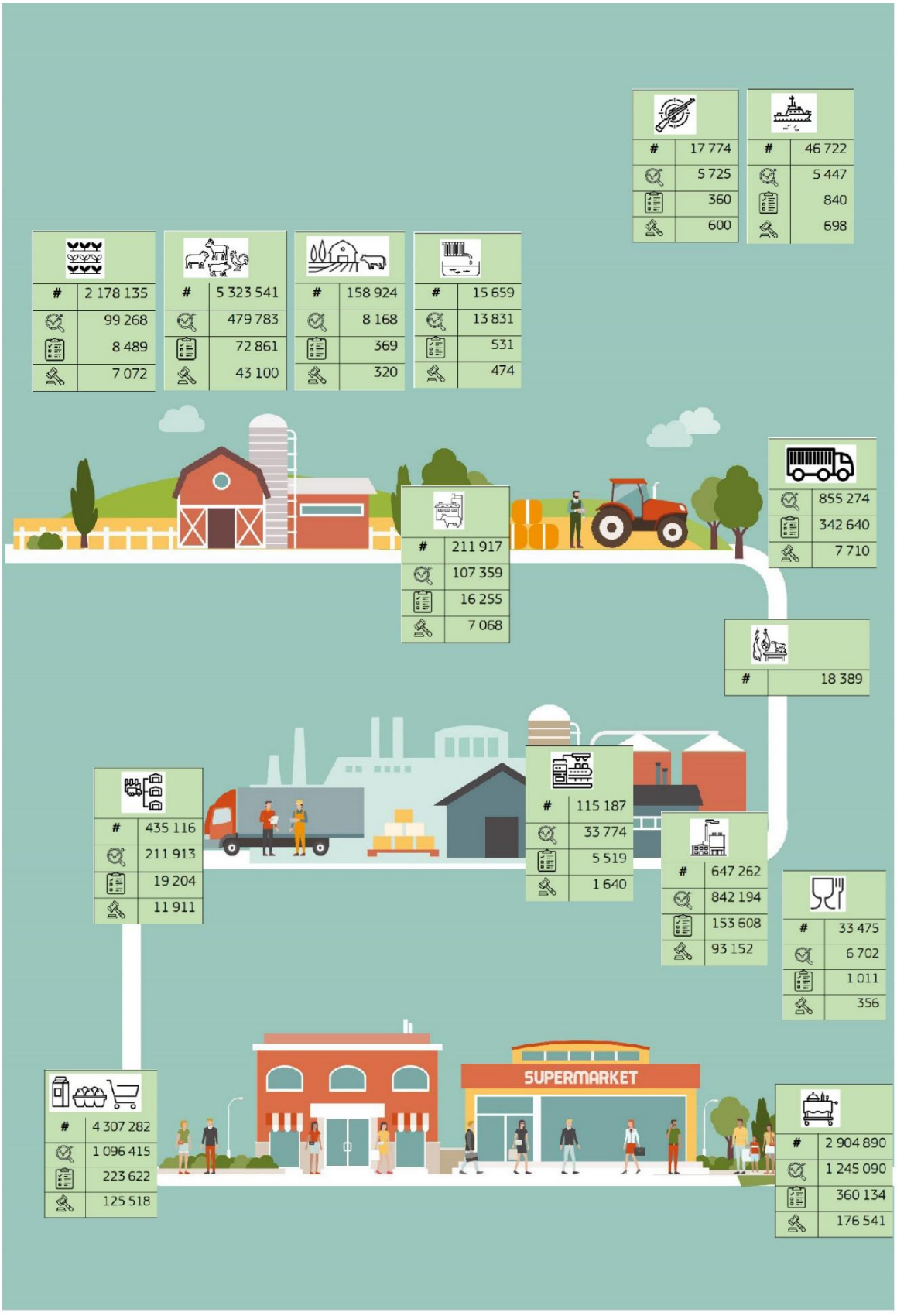
Figuur 1 geeft een overzicht van deze officiële controles die door de EU-lidstaten in de voedselketen van boer tot bord zijn verricht([9]). Zij bevat het aantal marktdeelnemers, verrichte officiële controles, geconstateerde gevallen van niet-naleving en opgelegde administratieve sancties, uitgesplitst naar categorie activiteiten in de voedselketen([10]).

In tabel 2 zijn de vijf sectoren uit de voedselketen opgenomen met de hoogste absolute aantallen entiteiten, verrichte officiële controles, geconstateerde gevallen van niet-naleving en opgelegde administratieve sancties. In het werkdocument van de diensten van de Commissie bij dit verslag is een nadere uitsplitsing van deze cijfers opgenomen voor alle gebieden van de voedselketen.

([9]) In deze figuur zijn geen controles opgenomen met betrekking tot de gezondheid van planten (d.w.z. de afgifte van plantenpaspoorten en de toepassing van het ISPM15-merkteken op houten verpakkingen om aan te geven dat deze zijn behandeld tegen de verspreiding van insecten, zaden en schimmels), de afzet van gewasbeschermingsmiddelen en het duurzame gebruik van pesticiden buiten de landbouw.

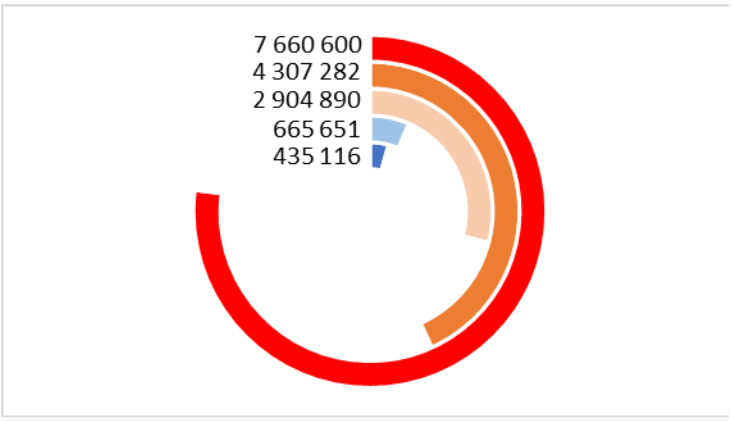
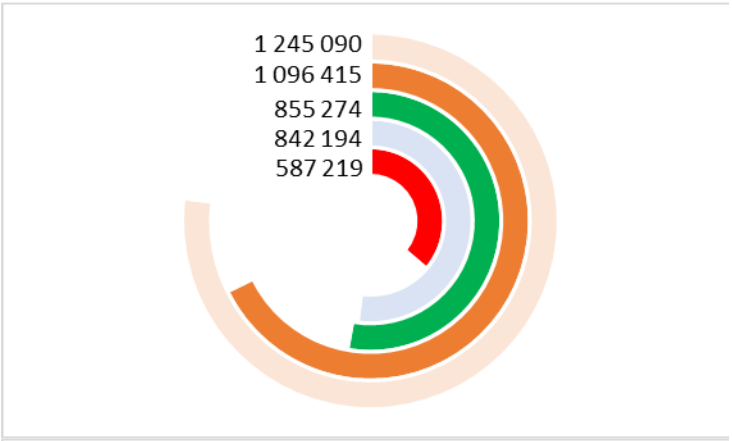
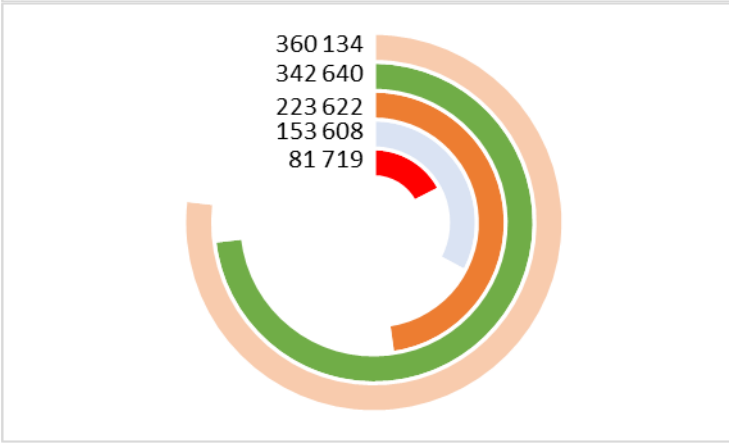
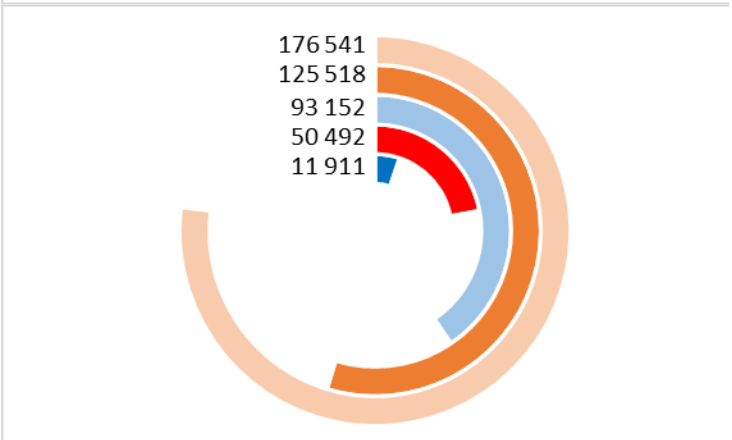
([10]) Nationale autoriteiten zijn niet verplicht om het aantal actieve entiteiten op het gebied van dierenvervoer op te geven. De gegevens die zijn opgevraagd voor officiële controles en gevallen van niet-naleving in slachthuizen en wildbewerkingsinrichtingen kunnen worden opgegeven als het aantal karkassen of het gewicht, met als gevolg dat een totaal dus niet kan worden gebruikt.

Figuur 1: Officiële controles door de EU-lidstaten in 2022

	Landbouw — planten	#	Aantal marktdeelnemers
	Landbouw — dieren		Aantal officiële controles
	Landbouw — gemengd		Aantal gevallen van niet-naleving
	Aquacultuur		Aantal administratieve sancties
	Visserij		
	Jacht		
	Diervoeders		
	Vervoer van dieren		
	Slachthuizen en wildbewerking		
	Levensmiddelenproductie		
	Verwerking van dierlijke bijproducten		
	Levensmiddelendistributie		
	Groot- en detailhandel		
	Verstrekken van maaltijden		
	Producenten van materiaal dat met levensmiddelen in contact komt		

Tabel 2: Officiële controles in 2022 — top-vijf van sectoren

Entiteiten		Landbouw	7 660 600
		Groothandel in levensmiddelen	4 307 282
		Verstrekken van maaltijden	2 904 890
		Levensmiddelen productie	665 651
		Levensmiddelen distributie	453 116
Officiële controles		Verstrekken van maaltijden	1 245 090
		Groothandel in levensmiddelen	1 096 415
		Dierenvervoer	855 274
		Levensmiddelen productie	842 194
		Landbouw	587 219
Gevallen van niet-naleving		Verstrekken van maaltijden	360 134
		Dierenvervoer	342 640
		Groothandel in levensmiddelen	223 622
		Levensmiddelen productie	153 608
		Landbouw	81 719
Administratieve sancties		Verstrekken van maaltijden	176 541
		Groothandel in levensmiddelen	125 518
		Levensmiddelen productie	93 152
		Landbouw	50 492
		Levensmiddelen distributie	11 911

1.2 Jaarverslagen van de EU-lidstaten

De nationale autoriteiten gebruikten het nieuwe rapportageformaat pas voor de derde keer. Sommige van hen hadden er nog moeite mee om de gegevens in het voorgeschreven formaat te verzamelen. Vergelijkingen tussen de aangeleverde gegevens voor 2020, 2021 en 2022 zijn dus wellicht niet betrouwbaar. Door de overstap naar het nieuwe formaat is het ook lastig om gegevens van voor 2020 te vergelijken met gegevens van na dat jaar. Het is dus nog te vroeg voor een jaar-op-jaar-vergelijking van de gegevens op EU-niveau.

De EU-lidstaten wordt verzocht beoordelingen te verstrekken van de algemene mate van naleving en doeltreffendheid van het controlesysteem. Voor 2022 leverden de nationale autoriteiten echter minder informatie aan dan in de richtsnoeren was voorzien([11]).

Met betrekking tot dierenwelzijn op landbouwbedrijven en tijdens transporten is in de verordening officiële controles bepaald dat in de jaarverslagen een analyse moet worden opgenomen van de ernstigste gevallen van niet-naleving. Deze analyse moet als uitgangspunt dienen voor een nationaal actieplan om dergelijke voorvallen in de komende jaren te voorkomen of terug te dringen([12]). In het algemeen hebben de nationale autoriteiten, net als in 2020 en 2021, deze analyse of de actieplannen niet ingediend. Daardoor is het voor de Commissie niet mogelijk om de vereiste samenvatting voor het dierenwelzijn te geven.

Ook verstrekten de nationale autoriteiten slechts summiere informatie over controles die waren gericht op frauduleuze en misleidende praktijken.

([11]) Mededeling van de Commissie over richtsnoeren betreffende het invullen van het standaardformulier.

([12]) Artikelen 151, 152, 154, 156, 157 en 158 van Verordening (EU) 2017/625.

1.3
Organisatie en prestaties van officiële-controlesystemen

De EU-lidstaten hebben officiële-controlesystemen in het leven geroepen om na te gaan of alle ondernemingen in de voedselketen het rechtskader toepassen.

In de MNCP's van de nationale autoriteiten is beschreven hoe hun controlesystemen zijn opgezet en zijn hun strategische doelstellingen uiteengezet.

In de richtsnoeren van de Commissie voor het opstellen van de jaarverslagen wordt de nationale autoriteiten verzocht om:

- eventuele wijzigingen in de organisatie van de officiële-controlesystemen te vermelden;
- een tabel op te nemen met de resultaten van de prestatie-indicatoren die worden gebruikt om de strategische doelstellingen te meten; en
- een verklaring op te nemen over de algemene mate van naleving en de effectiviteit van de officiële-controlesystemen, gebaseerd op de analyse en de samenvatting van de resultaten van de controlesystemen, hun doelstellingen en hun prestatie-indicatoren.

Sommige EU-lidstaten herhalen de beschrijving van hun controlesystemen — informatie die al beschikbaar is in hun MNCP — in het jaarverslag.

De verklaringen over de algemene mate van naleving en doeltreffendheid zijn meestal zeer beperkt. De beschrijvingen variëren van bevredigend tot een percentage van de aan controles onderworpen ondernemingen met (of zonder) gevallen van niet-naleving.

Tien EU-lidstaten hebben informatie over doelstellingen en resultaten verstrekt. Acht van deze landen hebben deze informatie verstrekt in de vorm van een overzicht van de resultaten van hun indicatoren. De indicatoren hebben soms alleen betrekking op het aantal uitgevoerde officiële controles en genomen monsters.

Sommige verslagen van EU-lidstaten bevatten niet de informatie van alle autoriteiten die bij officiële controles in de voedselketen betrokken zijn.

De volgende goede praktijken zijn het vermelden waard:

- De Letse autoriteiten hebben een indicator voor de prestaties van ambtenaren opgenomen.
- De Belgische autoriteiten definiëren barometers op basis van de resultaten van de officiële controles.
- De Deense autoriteiten gebruiken het aantal gevallen van door voedsel overgedragen ziekten veroorzaakt door salmonella en het aantal terugroepacties.

Verschillende EU-lidstaten verklaarden dat het aantal uitgevoerde controles opnieuw is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren na een geleidelijke opheffing van de maatregelen om de COVID-19-pandemie in te dammen. Andere lidstaten melden nog steeds negatieve gevolgen van de pandemiemaatregelen voor hun vermogen om de door hen geplande controles volledig uit te voeren.

Andere factoren die volgens de nationale autoriteiten negatieve gevolgen hebben gehad voor de inspectieprogramma's, waren onder meer onvoldoende (personele, financiële en materiële) middelen, bestaande problemen op het gebied van diergezondheid (bv. vogelgriep en Afrikaanse varkenspest) en op het gebied van plantgezondheid, de Brexit en de oorlog in Oekraïne.

1.4
Maatregelen voor een effectieve uitvoering van het MNCP

Met de MNCP's moet ervoor worden gezorgd dat officiële controles in de volledige agro-voedselketen doelmatig en op basis van risico's worden uitgevoerd, en dat zij in overeenstemming zijn met de verordening officiële controles.

Wanneer bij officiële controles een geval van niet-naleving wordt geconstateerd, moeten nationale autoriteiten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de betrokken onderneming de niet-naleving verhelpt, om herhaling te voorkomen([13]).

De nationale autoriteiten zijn ook verplicht na te gaan of het officiële-controlesysteem doeltreffend is en de nodige maatregelen te nemen om vastgestelde tekortkomingen te verhelpen([14]).

([13]) Artikel 138 van Verordening (EU) 2017/625.

([14]) Artikel 12, leden 2 en 3, van Verordening (EU) 2017/625.

1.4.1
Genomen maatregelen om de naleving door ondernemingen te waarborgen

Een meerderheid van de EU-lidstaten (18) bracht verslag uit over de maatregelen die werden genomen om ervoor te zorgen dat ondernemingen zich aan de regels houden. Voor zes van deze landen is de informatie beperkt tot de klassieke opties om de regels te handhaven, zoals waarschuwingen, sancties en gerechtelijke stappen.

De overige verslagen bevatten informatie over maatregelen zoals voorlichtingscampagnes, richtsnoeren en opleidingen voor ondernemingen om ze te ondersteunen bij de naleving van voedselveiligheidsvoorschriften.

Enkele goede voorbeelden:

- De Deense autoriteiten maken gebruik van digitale instrumenten en oplossingen, zoals een instrument voor risicobeheer voor levensmiddelenbedrijven en een instrument om te controleren of de opslagtemperatuur correct is.
- De Hongaarse autoriteiten brengen verslag uit over de eerste positieve effecten van de meer adviserende aanpak, naast handhavingsmaatregelen.
- In België gelden lagere tarieven voor ondernemingen die zijn gecertificeerd krachtens de landelijke gevalideerde richtsnoeren voor zelfcontrole en zij worden minder vaak officieel gecontroleerd.

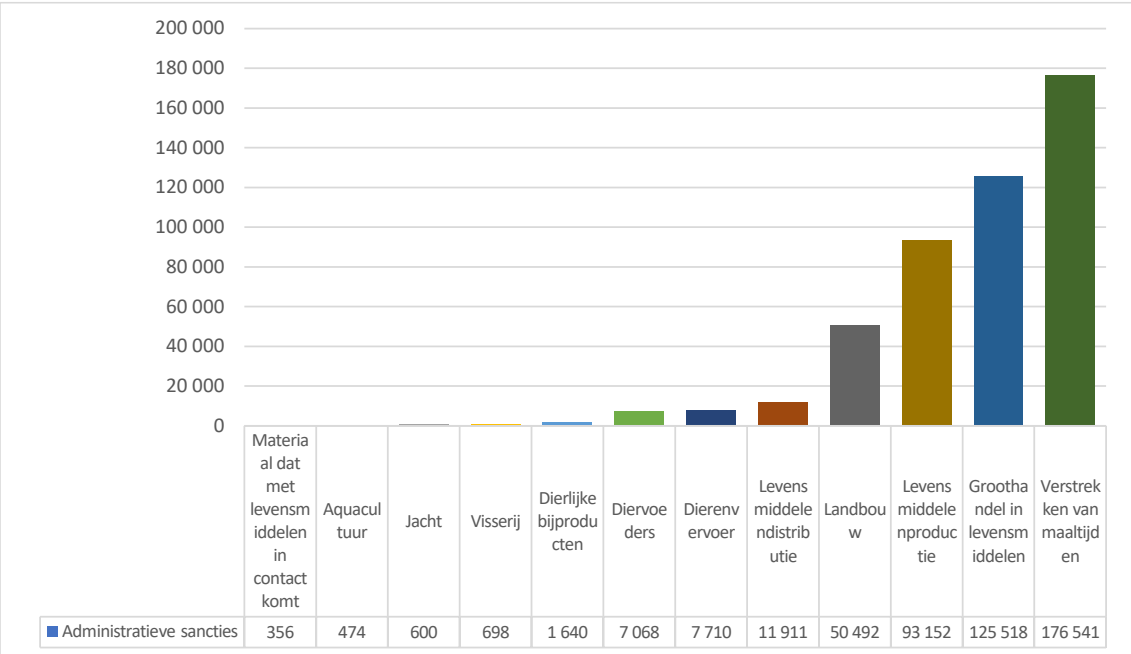
1.4.2
Handhaving door nationale autoriteiten

De nationale autoriteiten zijn verplicht te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties([15]).

Nationale autoriteiten passen een scala van handhavingsmaatregelen toe, gaande van mondelinge en schriftelijke waarschuwingen tot inbeslagname en vernietiging van goederen en de (tijdelijke) intrekking of beperking van toelatingen van ondernemingen. Administratieve boeten worden gebruikt als afschrikmiddel. Formele gerechtelijke procedures worden pas in laatste instantie ingesteld.

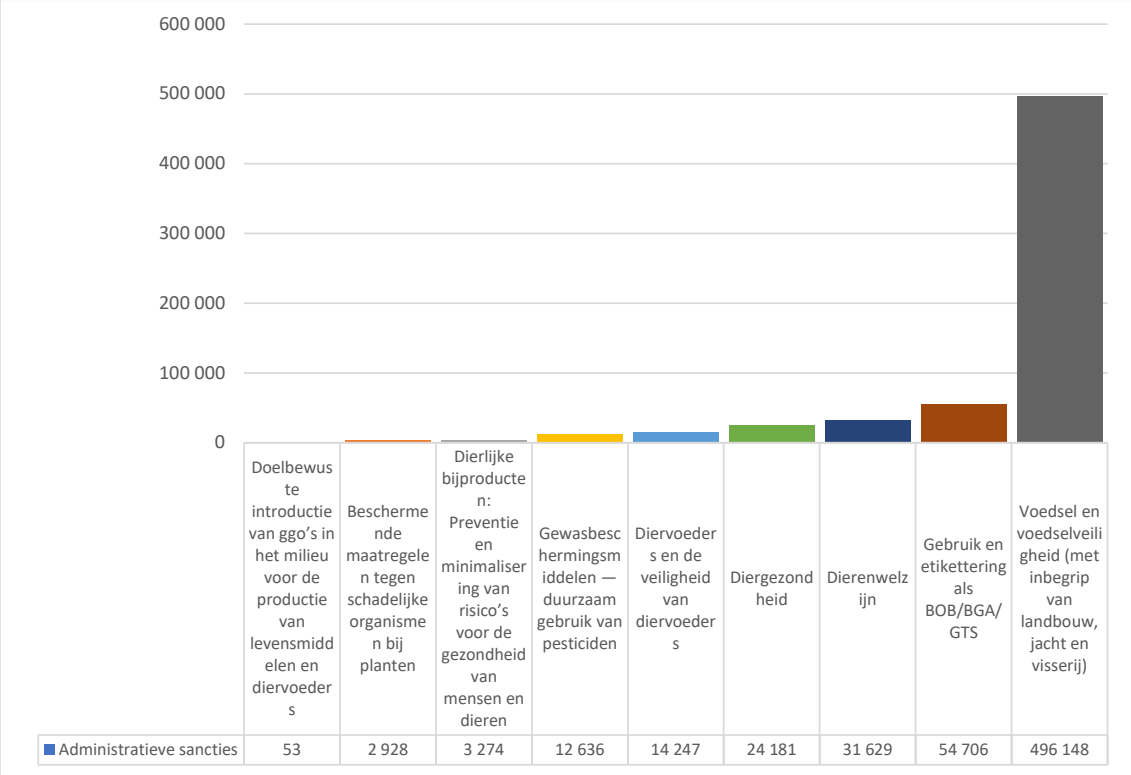
Grafiek 1 toont het aantal opgelegde administratieve sancties in de verschillende sectoren van de voedselketen. Grafiek 2 geeft een uitsplitsing naar categorie en grafiek 3 toont het aantal gerechtelijke procedures dat in elke categorie is ingesteld.

Grafiek 1: Administratieve sancties in 2022 uitgesplitst naar bedrijfstak

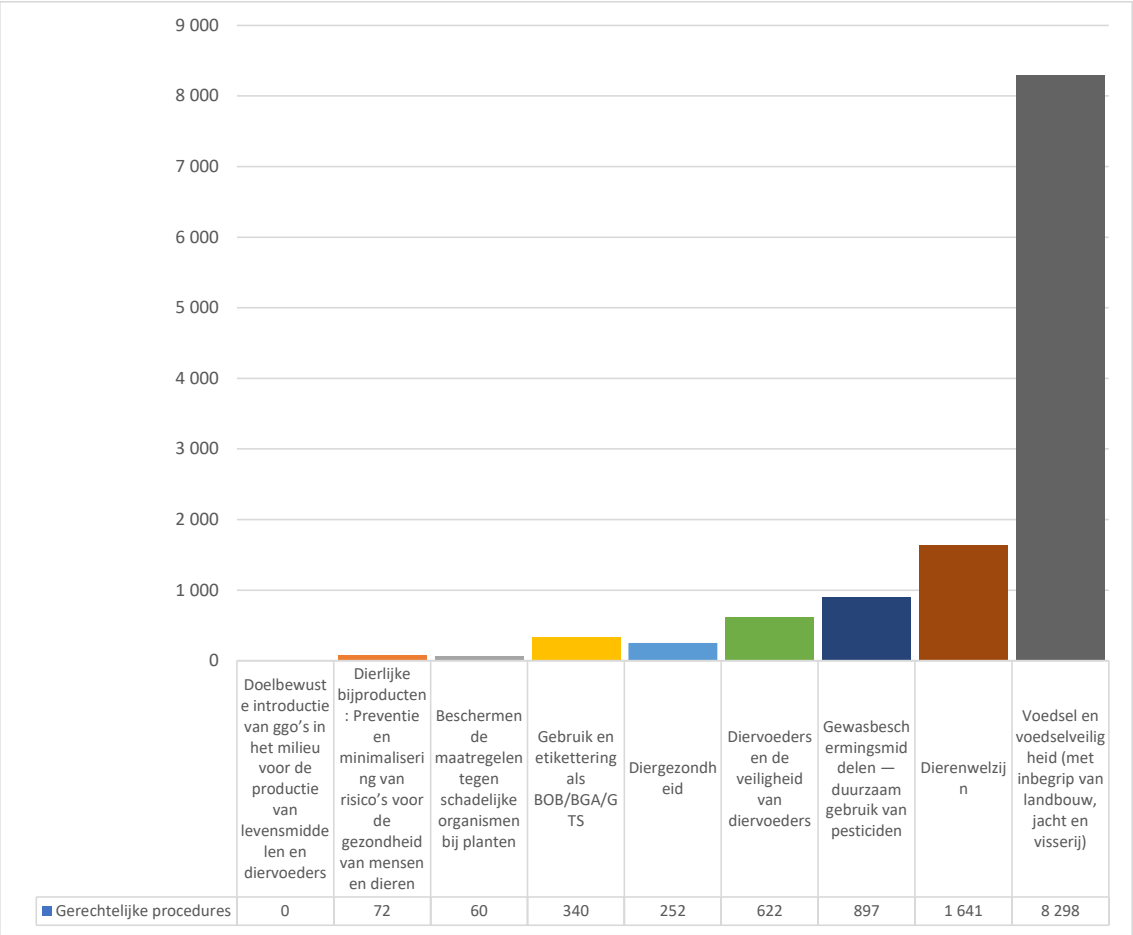

([15]) De artikelen 137, 138 en 139 van Verordening (EU) 2017/625.

Grafiek 2: Administratieve sancties in 2022 uitgesplitst naar categorie

Grafiek 3: Ingestelde gerechtelijke procedures in 2022

1.4.3
Genomen maatregelen ter waarborging van de doeltreffendheid van officiële-controlesystemen

Nationale autoriteiten moeten beschikken over procedures en/of regelingen om de doeltreffendheid en de relevantie van officiële controles te waarborgen. Daartoe moeten zij beschikken over of toegang hebben tot:

- voldoende naar behoren gekwalificeerde en ervaren personeelsleden;
- passende en goed onderhouden faciliteiten en uitrusting; en
- toereikende laboratoriumcapaciteit voor analyses, tests en diagnoses.

Nationale autoriteiten moeten hun eigen controlesystemen aan audits onderwerpen (of audits bij zichzelf laten uitvoeren) en moeten zorgen voor verificatieprocedures voor controles([16]) om de naleving te waarborgen en ervoor te zorgen dat de controlesystemen effectief zijn. Hiertoe behoren ook audits van entiteiten of personen waaraan de nationale autoriteit in voorkomend geval taken heeft gedelegeerd.

In 22 jaarverslagen is informatie over een of meer van deze aspecten opgenomen.

De informatie over de opleidingen die worden gegeven aan of gevolgd door personeel, en over audits en andere verificatiemethoden die worden gebruikt om de doeltreffendheid van de officiële-controlesystemen te beoordelen, is vrij beperkt.

Middelen:

- Tsjechië meldde een gebrek aan financiering voor laboratoriumdiagnostiek tegen het einde van het jaar, wat heeft geleid tot beperkte bemonstering en tests.
- Bulgarije wees op een dalende trend in het aantal ambtenaren, in combinatie met een toename van het aantal gevestigde ondernemingen.
- Estland verklaarde dat het gebrek aan deskundigen en de daaruit voortvloeiende duur van de evaluatie van werkzame stoffen voor gewasbescherming en van gewasbeschermingsmiddelen een uitdaging blijven.

Acht EU-lidstaten meldden wijzigingen in hun huidige MNCP. Voor die wijzigingen werden de volgende redenen opgegeven:

([16]) Artikelen 6 en 12 van Verordening (EU) 2017/625.

- belangrijke veranderingen in de structuur, het beheer of de werking van de bevoegde autoriteiten;
- nieuwe wettelijke bepalingen;
- de jaarlijkse actualisering van de doelstellingen.

Deel 2

Controles van de Commissie in de EU-lidstaten in 2022

2.1
Audits en controles

Het audit- en analyseprogramma voor 2022[17] was het tweede in het kader van het meerjarenplan 2021-2025. In 2022 zijn we begonnen met de aanpak van verschillende prioriteiten die in het meerjarenplan zijn vastgesteld. Bijvoorbeeld:

- dierenwelzijn van kalveren aan controleposten tijdens vervoer binnen de EU;
- dierenwelzijn van dieren op veeschepen;
- plantenpaspoorten die worden gebruikt tijdens het verkeer van planten, plantaardige producten en andere voorwerpen binnen de EU.

In 2022 verrichtten wij 120 controles van de officiële-controlesystemen van de EU-lidstaten. Tabel 3 geeft een uitsplitsing naar het soort controles en de gebruikte methode.

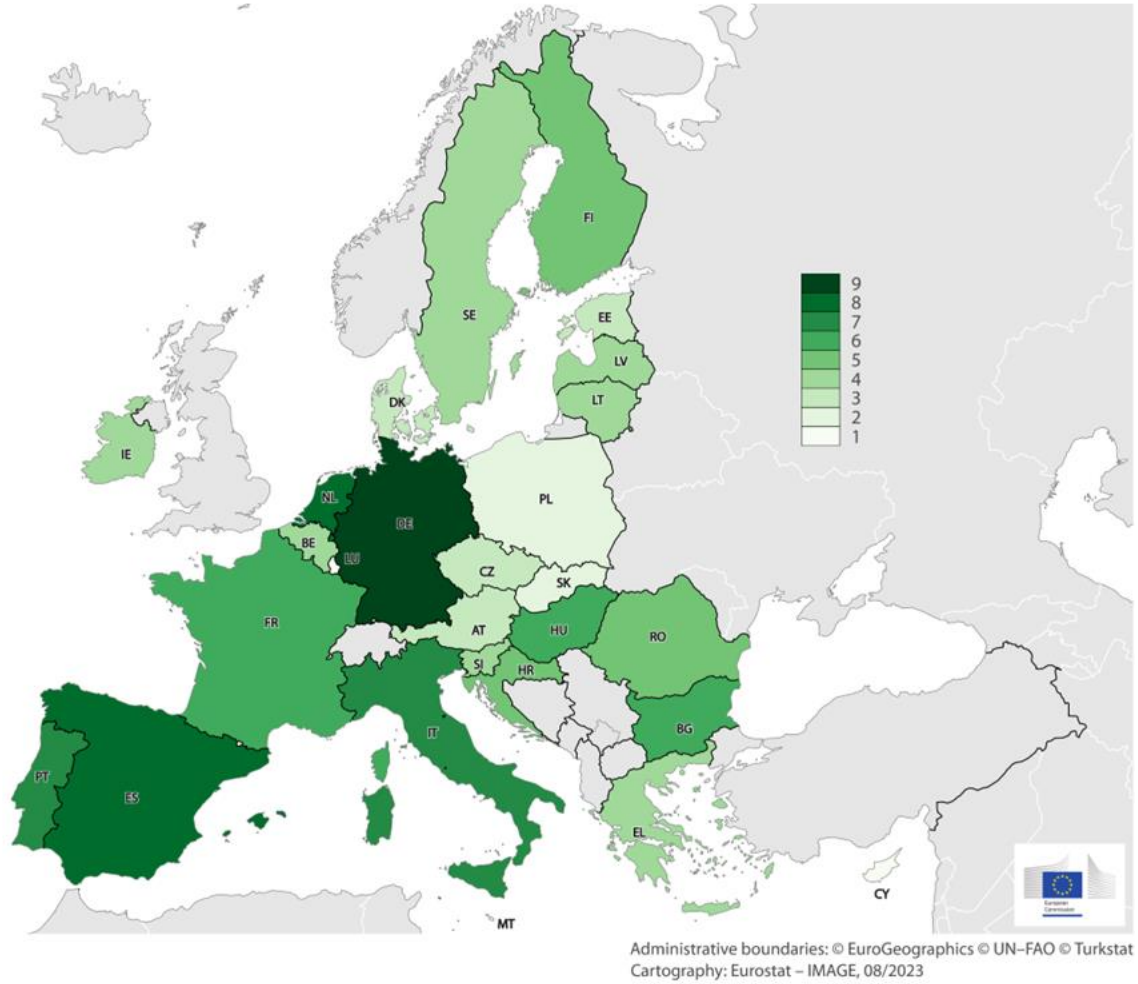
Tabel 3 — Soorten controles en methoden, 2022

Soort audit	Volledig op afstand	Gedeeltelijk op afstand	Op de locatie
Audit	7	60	3
Controle op stukken	27		
Feitenonderzoek	4	1	9
Algemene follow-up	4	3	2

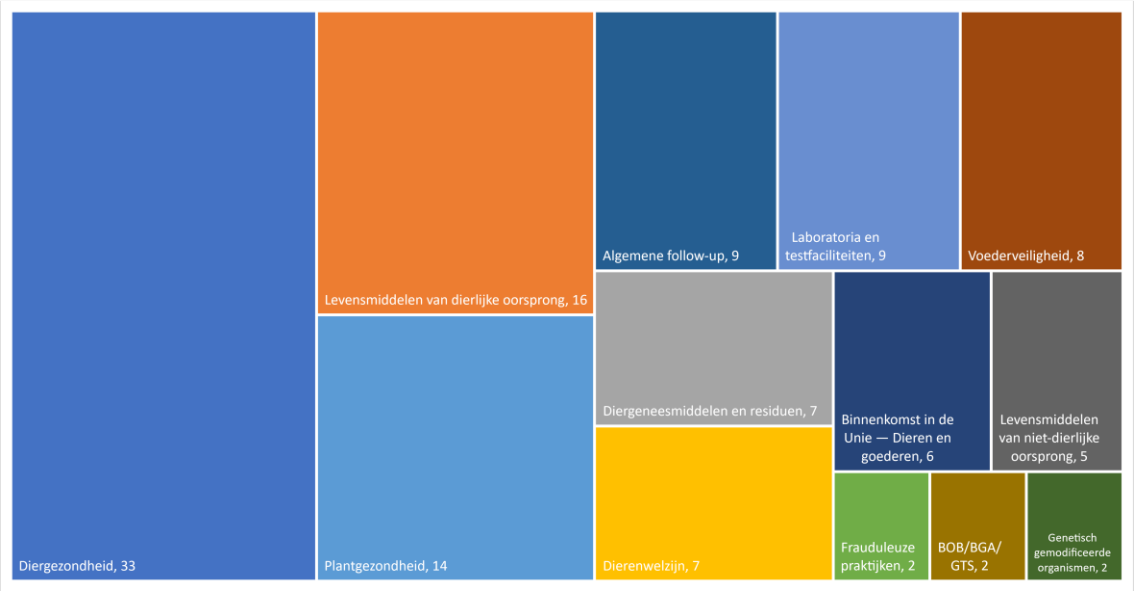
Figuur 2 toont de geografische spreiding van deze controles. Grafiek 4 toont het aantal uitgevoerde audits per controlecategorie.

[17] De werkprogramma's worden op de website van de Commissie bekendgemaakt.

Figuur 2: Dekking van controles door de Commissie in 2022

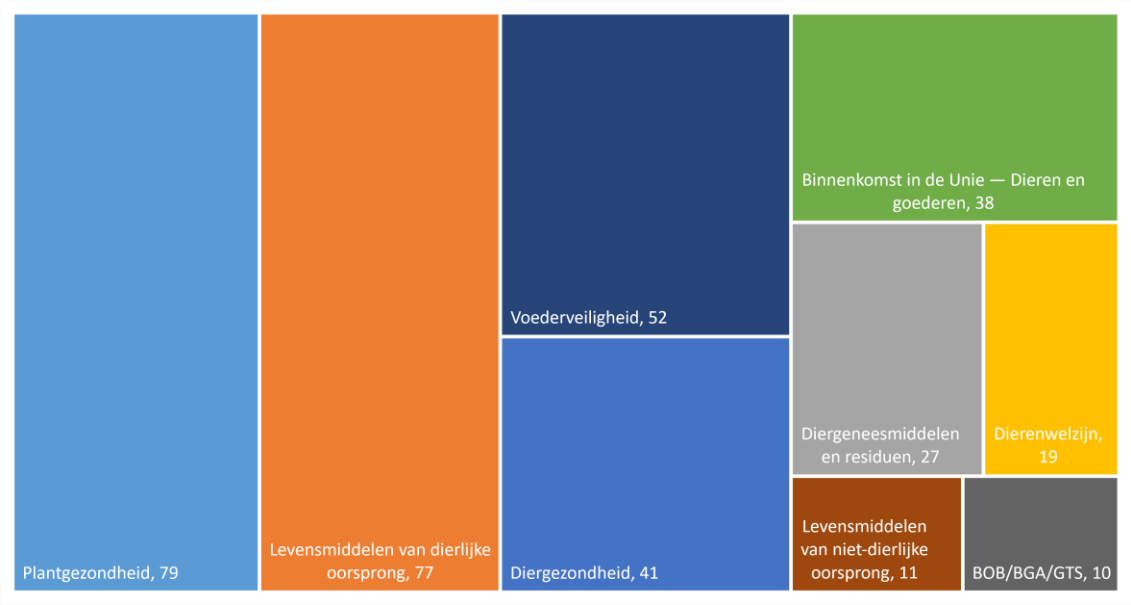
Grafiek 4: Verrichte controles per categorie, 2022

2.2 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de in 2022 uitgevoerde controles werden in totaal 363 aanbevelingen aan de EU-lidstaten gedaan. In grafiek 3 is een overzicht daarvan per sector opgenomen. In het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie worden de cijfers nader uitgesplitst naar gecontroleerd gebied.

Grafiek 5: Aanbevelingen 2022 per sector

2.3
Belangrijke punten uit de controles van de Commissie in 2022

Levensmiddelen

Bij de audits in de **visserijsector** werden problemen geconstateerd bij de registratie van kleine vissersvaartuigen, de controles van aanlandingsplaatsen en aanverwante activiteiten en een gebrek aan controles van vaartuigen die in andere EU-lidstaten aanlanden. Het gebruik van alternatieve histaminetests kan de betrouwbaarheid en/of geldigheid van de testresultaten ondermijnen.

Wij hebben de reikwijdte van onze controles in de **vleessector** uitgebreid, van runder- tot varkens-, schapen- en pluimveeslachthuizen. Er werden tekortkomingen vastgesteld in de opleiding van en het toezicht op officiële dierenartsen en de doeltreffendheid van de controles in slachthuizen met een lage verwerkingscapaciteit.

In de **zuivelsector** werden algemene tekortkomingen vastgesteld bij de handhaving van de procedures van marktdeelnemers voor het testen van rauwe melk en het controleren van de warmtebehandeling.

Uit de audits met betrekking tot **levensmiddelen van niet-dierlijke oorsprong** is gebleken dat de registratie van primaire producenten bij de uitvoering van risicogebaseerde officiële controles moet worden verbeterd.

Ggo's

We hebben twee feitenonderzoeken uitgevoerd om informatie te verzamelen over de uitvoering van controles en bepalingen inzake organismen en producten, met inbegrip van levensmiddelen en diervoeders die dergelijke producten bevatten, die werden verkregen met behulp van nieuwe genomische technieken([18]). Het doel was ook goede praktijken en gemeenschappelijke belemmeringen of moeilijkheden bij de uitvoering van deze controles in kaart te brengen.

([18]) De EU-wetgeving inzake ggo's werd in 2001 en 2003 aangenomen. Nieuwe genomische technieken zijn technieken die sinds 2001 zijn ontstaan of zijn ontwikkeld.

Diervoeders

Uit onze audits is gebleken dat er ruimte is voor verbetering bij de beoordeling van de systemen van exploitanten voor gevarenanalyse en kritische controlepunten, de uitvoering van passende bemonsteringsprotocollen en officiële controles van de etikettering.

Diergezondheid

Onze controles van de maatregelen die zijn genomen om de verspreiding van de **Afrikaanse varkenspest** in te dammen, duidden op problemen met betrekking tot de vroegtijdige opsporing van de ziekte, de bioveiligheid en de controles op verplaatsingen uit beperkingszones.

Wat de maatregelen tegen **hoogpathogene aviaire influenza** betreft, was er ruimte om de noodplanning en paraatheid op het gebied van epidemiologische onderzoeken en ruimingsregelingen te versterken.

Uit de resultaten van onze controles om de doeltreffende uitvoering van programma's voor de uitroeiing van **rabiës** te beoordelen, blijkt dat de uitvoering van het programma over het algemeen vordert volgens de doelstellingen.

Dierlijke bijproducten

De gebieden die voor verbetering in aanmerking komen, omvatten controles van dierlijke bijproducten die in de levensmiddelensector worden gegenereerd, de beoordeling van de systemen van exploitanten voor gevarenanalyse en kritische controlepunten en de verificatie van de validering van verwerkingsbedrijven.

Dierenwelzijn

De resultaten van een project inzake kwaliteitsbeheersystemen voor dierenwelzijn en het gebruik van indicatoren zijn samengevat in een overzichtsverslag. In het project werd geconcludeerd dat er behoefte is aan universeel gebruikte indicatoren om de toestand van of de veranderingen in het **dierenwelzijn op het niveau van de landbouwbedrijven** te meten.

Wat **dierenwelzijn tijdens het vervoer** betreft, zijn we nieuwe projecten gestart voor het vervoer van gespeende kalveren over lange afstanden en het vervoer van dieren naar niet-EU-lidstaten op zeeschepen.

Plantgezondheid

Bij onze audits van de maatregelen die zijn genomen om de verspreiding van *Xylella fastidiosa* tegen te gaan, zijn de belemmeringen vastgesteld die de uitvoering van de vereiste uitroeiingsmaatregelen vertragen, met name in de vroege stadia van de controles op uitbraken.

De nationale autoriteiten werden ondersteund aan de hand van een nieuwe auditreeks, die bijdroeg tot de aanpassing van hun controlesystemen aan de nieuwe vereisten inzake plantenpaspoorten.

Gewasbeschermingsmiddelen

Onze reeks audits en opleidingen was gericht op officiële controles op het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, het duurzame gebruik van pesticiden, geïntegreerde gewasbescherming en apparatuur voor de toepassing van pesticiden.

Biologische productie en etikettering van biologische producten

Aangezien de nieuwe EU-wetgeving inzake biologische producten pas sinds begin 2022 van kracht is en gezien de tijd die nodig is voor de overgang op de nieuwe vereisten, zijn in 2022 in de EU-lidstaten geen audits uitgevoerd.

Beschermde oorsprongsbenaming, beschermde geografische aanduiding en gegarandeerde traditionele specialiteit

Bij een audit van de evaluatie van het officiële-controlesysteem voor BOB's en BGA's in de wijnsector zijn lacunes aan het licht gekomen in de controle op de naleving van alle aspecten die onder het productdossier vallen bij de uitvoering van controles bij de producenten.

Frauduleuze en bedrieglijke praktijken

Het project over de regelingen die de EU-lidstaten hebben ingevoerd om fraude in de agro-voedselketen te bestrijden, werd afgerond en de resultaten ervan zijn gepubliceerd in een overzichtsverslag. Daarnaast heeft de Commissie een technisch verslag gepubliceerd om de lidstaten te ondersteunen bij het voldoen aan de wettelijke voorschriften van de EU op dit gebied.

Invoer van dieren en goederen in de EU

De resultaten van de audits bevestigden dat de EU-lidstaten hun systemen en de uitvoering van de controles op dit gebied over het algemeen blijven verbeteren.

Residuen van diergeneesmiddelen en milieuverontreinigende stoffen in dieren en producten van dierlijke oorsprong

Uit de resultaten van de beoordelingen van de nationale monitoringplannen voor residuen en van de acht audits die zijn uitgevoerd, blijkt dat de regels worden nageleefd.

Eén gezondheid

De resultaten van de beoordelingen van de nationale plannen inzake resistentie tegen antimicrobiële stoffen zijn samengevat in een overzichtsverslag. De bevindingen van dit project moeten de EU-lidstaten helpen synergieën te identificeren en te ontwikkelen in het kader van de “één gezondheid”-dimensie. Zij moeten de lidstaten ook helpen eventuele lacunes in kaart te brengen en hun bestaande plannen te versterken.

2.4 Stelselmatige follow-up van aanbevelingen uit audits

2.4.1
Algemene follow-upaudits

In 2022 hebben wij op basis van de driejarige cyclus negen follow-upaudits uitgevoerd.

Tabel 4: Algemene follow-upaudits in 2022

Algemene follow-upaudits:	

De stelselmatige evaluatie van door lidstaten genomen maatregelen om aanbevelingen uit audits uit te voeren, bleef voor de meeste geconstateerde problemen doeltreffend. De resultaten van de algemene follow-upaudits werden gepubliceerd in de landenprofielen.

Eind december 2022 hadden nationale autoriteiten corrigerende maatregelen genomen of bevredigende toezeggingen gedaan om de meeste geconstateerde tekortkomingen binnen aanvaardbare termijnen te verhelpen. Op basis van een voortschrijdende driejaarsindicator waren toezeggingen voor corrigerende maatregelen gedaan voor 93 % van de aanbevelingen uit de audits die waren verricht in de driejarige periode 2018-2020.

Wij blijven alle openstaande aanbevelingen monitoren door algemene follow-upaudits uit te voeren.

2.4.2
Handhaving

In 2022 heeft de Commissie inbreukprocedures tegen het Verenigd Koninkrijk ingeleid wegens niet-naleving van belangrijke delen van het Windsor-kader. Het doel van deze inbreukprocedures is de naleving van het kader door het Verenigd Koninkrijk op een aantal belangrijke gebieden te herstellen, met als uiteindelijk doel de gezondheid en de veiligheid van EU-burgers te beschermen([19]).

In 2022 heeft de Commissie op de gebieden die onder de in dit verslag bedoelde officiële controles vallen geen zaken naar het Hof van Justitie van de Europese Unie verwezen.

([19]) Persbericht 15 juni 2022.

Conclusies

De nationale autoriteiten zijn in 2022 blijven monitoren en verifiëren of ondernemingen in de voedselketen voldoen aan de toepasselijke EU-voorschriften en hebben handhavingsmaatregelen genomen wanneer dat niet het geval was.

Beperkingen als gevolg van de COVID-19-pandemie (hoewel de situatie zich in 2022 geleidelijk normaliseerde), personeelsbezetting en tekorten aan middelen werden genoemd als redenen dat de nationale autoriteiten hun geplande programma's niet volledig konden uitvoeren.

Nationale autoriteiten moeten de werkzaamheden voor de aanpassing van hun interne gegevenssystemen voltooien om volledige en consistente gegevens in het voorgeschreven formaat te kunnen verwerken. De Commissie heeft richtsnoeren gepubliceerd voor het invullen van het jaarverslag; wanneer de richtsnoeren worden nageleefd, zal de vergelijkbaarheid van de aangeleverde gegevens voor 2023 en de daaropvolgende jaren worden verbeterd.

De jaarverslagen zouden ook worden verbeterd wanneer de nationale autoriteiten verklaringen opnemen over de algemene mate van naleving, de algehele doeltreffendheid van hun officiële-controlesystemen en de geschiktheid ervan om de doelstellingen van de verordening officiële controles te verwezenlijken([20]).

Ten aanzien van officiële controles op dierenwelzijn moet in toekomstige jaarverslagen een betere analyse worden opgenomen van de belangrijkste gevallen van niet-naleving en de nationale actieplannen om herhaling van die gevallen te voorkomen.

Uit de resultaten van officiële controles die door de EU-lidstaten zijn verricht en van de controles die door de Commissie op de nationale autoriteiten zijn verricht, blijkt dat controlesystemen aanwezig zijn en dat hun mate van naleving verenigbaar is met de vereisten voor de veiligheid van levensmiddelen en diervoeders en een gezonde eengemaakte markt in de EU. Niettemin bleek uit de controles van de Commissie dat sprake was van zwakke punten en ruimte voor verbetering.

Uit de stelselmatige follow-up door de Commissie van aanbevelingen uit audits blijkt dat nationale autoriteiten in het algemeen de nodige corrigerende maatregelen nemen om geconstateerde tekortkomingen te verhelpen.

([20]) Verordening (EU) 2017/625

In samenwerking met de nationale autoriteiten blijft de Commissie de permanente verbetering van officiële-controlesystemen steunen via de netwerken van nationale deskundigen en het initiatief "Betere opleiding voor veiliger voedsel".